

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Николай Димитров Тенев,
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
научна специалност „Икономика и управление“,
член на научно жури за оценка на дисертационен труд на тема:
„Моделиране на конкурентоспособността на фирмено и отраслово равнище
(на примера на големите индустриални фирми в Югоизточен район)“
за придобиване на образователната и научна степен „доктор“
в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки,
професионално направление 3.8 Икономика,
докторска програма Икономика и управление (по отрасли)
на Тракийски университет, Стара Загора

Автор на дисертационния труд: Дора Тенева Дончева, редовен докторант към катедра „Икономика“ на Стопански факултет в Тракийския университет с научен ръководител доц. д-р Десислава Маринова Иванова.

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Определен съм за член на научното жури със заповед на Ректора на Тракийския университет, гр. Стара Загора № 1205/11.05.2016 г. на основание чл. 2 (2) от ПРАСТрУ и решение на ФС на СФ с протокол № 8/27.04.2016 г. Избран съм за участие в процедурата по защитата на дисертационния труд със становище на първото заседание на научното жури с протокол №1/27.05.2016 г. Проведената процедура напълно съответства на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение и ПРАСТрУ.

Авторът на дисертационния труд Дора Тенева Дончева е родена през 1986 г. Завършила е Търговската гимназия в Ст. Загора с квалификация „икономист-счетоводител“, бакалавърска степен по „Аграрна икономика“ и магистърска степен по „Предприемачество и иновации“ в Тракийския университет. Работила е в различни стопански организации и търговски дружества. От 2013 г. е редовен докторант към катедра „Икономика“ на Стопанския факултет в Тракийския университет, а от 18.04.2016 г. е назначена за редовен асистент в същата катедра.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е разработен в общ обем от 185 страници плюс значителен брой приложения. В структурно отношение е изграден в „класическия“ вариант от увод, три глави, изводи и препоръки, заключение и списък на използваната литература.

Актуалността на темата произтича от значимостта на проблема за конкурентоспособността като движеща сила на икономическия растеж и основен фактор за развитието и просперитета на фирмите в условията на икономическа глобализация и жестока конкуренция.

От тази позиция трябва да оценим по достойнство смелостта и амбицията на докторанта и научния ръководител да се насочат към проучването, анализа и оценката на равнището на конкурентност на българската икономика и към моделиране на основните фактори за нейното повишаване.

Целта на изследването е формулирана ясно, конкретно и категорично, а именно „да се разработи и приложи подход и модел за оценка на конкурентоспособността на фирмено и отраслово равнище“.

Логично продължение на така поставената цел са изследователската теза и основната хипотеза на изследването, реализирани чрез поставените за решаване задачи.

Предметът и обектът на изследването са ясно и категорично определени и логически обвързани с целта и задачите на изследването. Въведените ограничения дават възможност за фокусиране на вниманието и за навлизане в дълбочина при оценката на ключовите фактори за повишаване на конкурентността.

Информационната основа на изследването е достатъчно богата и разнообразна. Използваната литература обхваща 175 заглавия, от които 12 на български език, 155 – на английски език и 8 други източници. Тяхното задълбочено и критично осмисляне и интерпретиране позволяват на докторанта успешно да навлезе в теоретико-методологичните проблеми и да изгради собствен подход към емпиричното изследване.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Проблемът за конкурентоспособността е изключително сложен, широкообхванат и многоаспектен, поради което не може да се очаква изчерпателност и всеобхватност в една дисертационна разработка. Най-

важните резултати, които се открояват в представения дисертационен труд, могат да се обобщят в следните насоки.

Първо: задълбочено и критично са проучени, анализирани и творчески интерпретирани мненията на голям брой наши и предимно чужди автори, което позволява на автора да навлезе дълбоко в теоретико-методологичните основи на проблема, да изгради своите творчески виждания и да обоснове избора на адекватни методи и модели за оценка на конкурентоспособността като методически подход за емпиричното изследване.

Второ: проведено е сериозно и представително емпирично проучване на големите предприятия от сектор „Индустрия“ в Югоизточния район. Подходящо подобрите и успешно приложени съвременни и адекватни на целта и задачите методи на изследването осигуряват високата степен на достоверност на резултатите, оценките и изводите за равнището на конкурентност на проучените предприятия.

Трето: в резултат на проучването са изведени и обосновани основните външни и вътрешни фактори и е обективизирана оценката на тяхното влияние върху конкурентоспособността на фирмено и отраслово равнище.

Четвърто: разработена, обоснована и апробирана е много добра методическа схема на изследването, която позволява моделиране на конкурентността не само на отделни продукти, както в повечето подобни трудове, но и на фирмено и отраслово равнище.

Пето: на основата на предходните оценки логично стигаме и до може би най-важния резултат в дисертационния труд, а именно разработените иконометрични модели за оценка на конкурентоспособността и тяхното практическо апробиране с реални данни на равнище фирма и отрасъл. Доказаната практическа приложимост на моделите дава основание за обосноваване на цялостен подход за определяне на конкурентоспособността.

4. Оценка на научните и научно-приложните приноси

Посочените в автореферата приноси на дисертационния труд са конкретно изведени от съдържанието на работата и обективно доказани в процеса на изследването. Те доказват способността на докторанта да проучва даден научен проблем, да извършва самостоятелни научни изследвания и да обосновава предложения и методически инструменти за решаване на проблема. Приемам напълно представените в автореферата научни приноси на докторанта.

5. Оценка на публикациите по дисертацията и автореферата

Докторантът е посочил 4 броя научни публикации, свързани с дисертационния труд. Всички те са публикувани в научни списания, като 2 са самостоятелни и 2 са публикувани в съавторство. Броят на публикациите е достатъчен да представяне на докторанта пред академичната общност и според изискванията на закона, но могат да се отправят и някои бележки. Забавено е публикуването на важни методически аспекти на изследването, съдържащи най-важните научни приноси на дисертанта и (според мен) необосновано са разделени публикациите под № 3 и 4.

Авторефератът напълно съответства на изискванията по обем, структура и съдържание и обективно и коректно отразява съдържанието и основните резултати, постигнати в дисертационния труд.

6. Бележки, въпроси и препоръки

Представеният от докторанта дисертационен труд е безспорно с високо качество, но както при повечето подобни разработки могат да се отправят някои критични бележки и препоръки.

1. Споменатата вече липса на публикации по най-важните резултати от „конструктивната“ част, т. е. методическият подход и моделите за оценка на конкурентоспособността.

2. Намирам за недостатъчно формулирането на само една хипотеза на изследването, която до голяма степен се припокрива по същество с основната теза, която пък е дефинирана доста многословно и неубедително.

3. След съдържанието излишно е поставен „списък с таблици и фигури в дисертационния труд“. Според мен неговото място е в края на разработката и дори в приложенията.

4. Не са изчистени напълно някои технически и стилови грешки в изложението.

Въпросите ми към докторанта се отнасят до следното:

1. Достатъчно представителни ли са проучените 62 предприятия и какви резултати биха могли да се очакват при по-голям брой обекти на изследването?

2. Не се ли оказва твърде широк по обхват и сложен за проучване избраният сектор „Индустрия“ и защо дисертантът не се е насочил към по-тесен по обхват подсектор (подотрасъл)?

7. Заключение

Представеният от Дора Тенева Дончева дисертационен труд е посветен на актуален, значим и изключително сложен проблем. Работата е оригинална, на високо теоретико-методическо равнище, с добре изградена и балансирана структура, професионално и компетентно изложение и съвременен научен подход и инструментариум на изследването. Емпиричното проучване и конструктивната част разкриват знанията и уменията на докторанта да извежда и аргументира значими обобщения, изводи и препоръки.

Дисертационният труд напълно отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав, Правилника за неговото прилагане и Правилника за развитие на академичния състав на Тракийския университет.

Въз основа на достойнствата на дисертационния труд давам положителна оценка и предлагам уважаемото Научно жури да присъди на Дора Тенева Дончева образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност Икономика и управление (по отрасли).

20.07.2016 г.

Член на научното жури:

(доц. д-р Николай Тенев)